

Studiebesök på Stadsarkivet vid Liljeholmskajen den 19 februari 2025.

Vi var 2 grupper som fick komma in i Stadsarkivet vid Liljeholmskajen den 19 februari.

Sammanlagt var vi 20 personer.

Stadsarkivet tog över lokalen 2019 från Vin- och Spritcentralen, och den stora entréhallen är en vacker och trivsamt miljö med bl.a. modeller från olika perioder och stadsdelar.

Vi började med en fika medan vår guide, historikern Kettill Mannerheim, introducerade oss till arkivet.

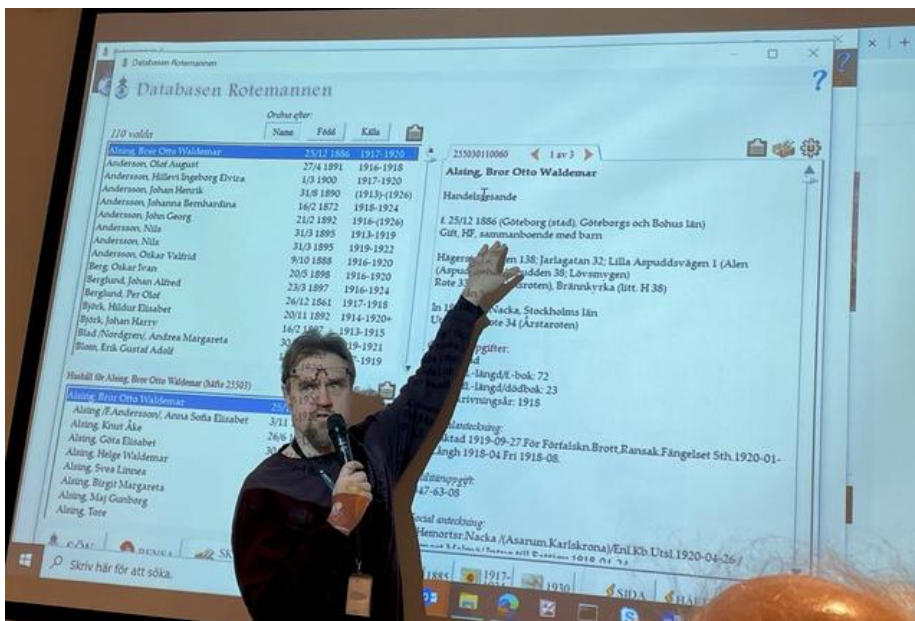
Arkivet innehåller handlingar från både Stockholms *stad* och Stockholms *län* och omfattar dokument skapade av alla sorters stockholmare, både privata och offentliga personer.

Arkivet är mest känt för sin omfattande samling av byggritningar, som sträcker sig tillbaka till 1700-talet och stadsarkitektens Johan Eberhard Carlbergs tid.

År 2011 utsågs Stockholms stads bygglövsritningar till ett världsminne av Unesco.

Kartsamlingen är också mycket värdefull för att förstå hur staden växte fram.

Eftersom det finns allt från sjukhusjournaler till kyrkoarkiv, kan man söka i arkivet på individer, sjukdomar, brott, stadsdelar, yrkesorganisationer, föreningar och mycket annat.

En rolig sak är de 'geotaggade platser' där man kan läsa om olika saker – ibland ganska udda – som har ägt rum på just denna platsen.

Nyligen avslutades arkivets största digitaliseringsprojekt någonsin - av Rotemansarkivet.

Förut fanns en 'roteman' i varje stadsdel, som hade ansvar för registrering av befolkningen, vem som flyttade in och ut, vem som skulle flyttas till fattigdomshuset m.m.

Kettil berättade med stolthet, 'Nu är hela befolkningen sökbar!'

Arkivet har även börjat använda AI för inläsning av de svårtolkade gamla handskrivna texterna och det innebär att digitalisering kan gå mycket snabbare.

Kettil poängterade att en historiker alltid kollar en AI-transkriberad text innan den läggs till handlingarna.

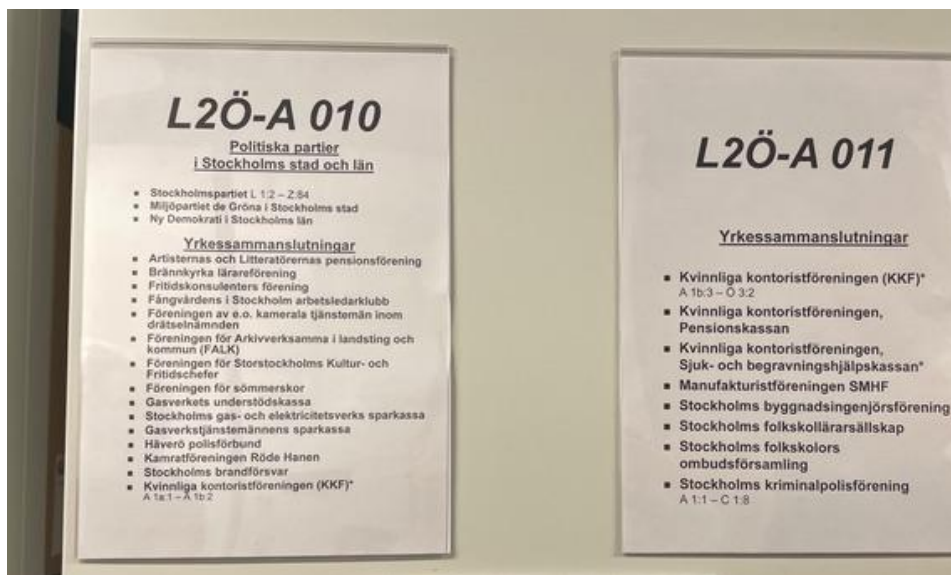
Vi följde sedan efter Kettil ner i den underjordiska delen av arkivet.

Alla handlingar finns bevarade i två 150 meter långa tunnelrör bakom de publika lokalerna.

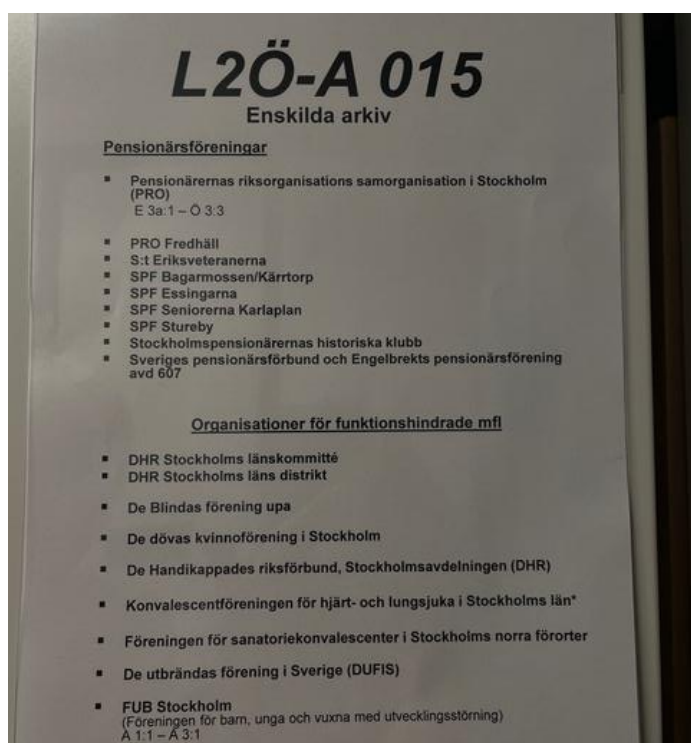

Vi vandrade utefter oändliga hyllor...

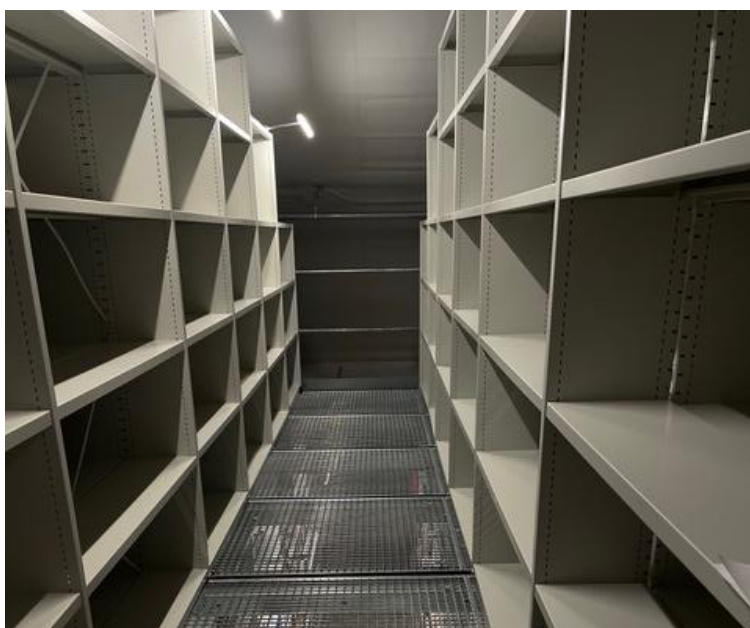

Hyllor som var fyllda med papper som berättar om olika yrken...

... föreningsliv, stadsdelar m.m.

Ändå finns det tomma hyllor kvar i väntan på framtidens dokument.

Man blir lätt nyfiken på vad som låg i de gamla lådorna, lockad av de gulnande etiketterna.

Vår guide hade tagit fram några särskilt intressanta handlingar.

Här läser han högt en motion som en viss fröken Hedin (dvs Alma Hedin, som grundade Blomsterfonden) hade lagt fram 1917 inför Stockholms stadsfullmäktiga 'om åtgärder till motverkande av biografernas skadliga åverkan å barn.'

Hennes motion visar en slående likhet med argumenten mot den ökande skärmtiden bland dagens ungdomar och vilken skadar den leder till.

Här läser han upp en rikt detaljerad beskrivning av en förlossning från en sjukhusjournal från 1800-talet.

Kettil var tacksam över Evas och Guns förklaringar av vissa delar av den ganska brutala berättelsen utifrån sina egna erfarenheter som barnmorskor.

Värdet av byggritningarna blir särskilt påtagligt, när Kettil berättar att väldigt få av stadsarkitekten Carlbergs byggnader från 1700-talet finns kvar.

Här har vi i alla fall arkitektens ritning av Rådstugan, som en gång låg på platsen i Gamla stan där Börshuset ligger idag.

Vi stannade till slut vid ett bord där det låg ritningar av vår egen stadsdel, Hägersten.

Där låg bland annat en ritning av den stora 'Alkoholistanstalt' som fanns i Eoshäll – på precis samma plats där 4H-gårdens stall nu ligger!

Visst blev man nyfiken på att gräva djupare i stadsarkivets samlingar!

Vi alla kände att vi hade varit med på ett riktigt spännande studiebesök!

Text och foto: Karin Becker

Avslutningsvis några foton från grupp nr 2, som fick samma intressanta visning.

